

Srdečně Vás zveme k účasti na mezinárodní konferenci:

NÁRODNÍ A MEZINÁRODNÍ

Architektura a interiéry dvacátého století v uměleckém a politickém kontextu

Brno/Česká republika, 21.–24. dubna 2010

Moravská galerie v Brně – Přednáškový sál Uměleckoprůmyslového muzea

Mezinárodní konference se zaměří na zhodnocení národního a mezinárodního významu historických budov a interiérů. Místem konání je Brno, historické město s národní i mezinárodní kulturou, město, kde se narodil Adolf Loos, studoval Josef Hoffmann, působil Ludwig Mies van der Rohe.

*Lze považovat modernismus za „mezinárodní“ fenomén? Existují národní památky mezinárodního stylu? Je možné ve dvacátém století vůbec mluvit o „národních“ stylech? Dnes, v době globalizace, deset let od přelomu století, se můžeme zamyslet nad dvěma nejvýraznějšími směry minulého století: **národním stylem a modernismem**. Ze škály staveb a interiérů budeme věnovat pozornost především vile jako typickému reprezentantu společenského a politického statusu své doby.*

Hlavním tématem konference bude **zkoumání střeoevropské architektury** a jejího vztahu k architektuře vídeňské, pařížské, londýnské, glasgowské a dalším.

Vila Tugendhat, Jurkovičova vila v Brně, stejně jako **rodný dům Josefa Hoffmanna v Brtnici** jsou ukázkové příklady, na kterých je možné srovnávat působení „národního“ a „mezinárodního“ stylu, jak je upřednostnili či vytvářeli stavitelé a majitelé. Jsou podobné přístupy k architektonické a interiérové tvorbě ve střeoevropském regionu uplatňovány náhodně, nebo jde naopak o typický přístup záměrně volený klienty, architektky i designéry?

Na konferenci se budeme podrobně zabývat historickými a teoretickými souvislostmi a důsledky jejich volby. Pro srovnání se dotkneme ukázek obytných prostor a zahrad typických pro západní, severní a střední Evropu, například ve Švýcarsku, Finsku, na Slovensku a v Maďarsku, ale i mimo Evropu, jako například v USA, Brazílii, v Izraeli nebo v Indii, které doplní pohled na moravské stavby.

Předběžný program:

- **Dvoudenní panely přednášek a příspěvků** pozvaných přednášejících a dalších významných odborníků – kurátorů muzeí, historiků a historiků umění, architektů, designérů a teoretiků z evropských zemí, Ameriky i Asie, doplněné o prezentace a videoprojekce. Přednášky a příspěvky zazní v českém a anglickém jazyce a budou simultánně tlumočeny.
- **Návštěva významných architektonických památek v Brně**
„Vzorové bydlení moderního Slovana“. 26. srpna 1906 byla v Brně otevřena výstava moderního bydlení. Místem konání byla právě dokončená vlastní **vila architekta Dušana Jurkoviče**, která byla zároveň hlavním exponátem výstavy. Jurkovič usiloval o pozvednutí kultury bydlení, prosazení moderního typu vilové stavby se schodišťovou halou tak jak ho znal z příkladů britské architektury uplatňované ve střední Evropě spíše v německy mluvících kruzích klientů. V detailu proto domu vtiskl

slovanskou ornamentiku, která ji přiblížila českému živlu. Rodinná vila v současnosti prochází obnovou a proměnou na muzeum.

<http://www.moravska-galerie.cz/>

- **„Jeden z vrcholných projevů současné duševní i technické vyspělosti“** tak popsal Wilhelm Bisome **vilu rodiny Tugendhat** postavenou podle projektu architekta Ludwiga Mies van der Rohe v Brně v letech 1929-1930. Byla to jedna z mála českých recenzí stavby, o kterou svět po jejím dokončení i později projevoval nesmírný zájem. Železobetonová konstrukce opláštěná sklem a unikátní plynoucí hlavní obytný prostor tvoří stavbu, která patří mezi přední ukázky internacionálního stylu. Roku 2001 byla vila zapsaná do seznamu světového dědictví UNESCO. V současnosti byly zahájeny práce na obnově vily, která bude následující čtyři roky uzavřená.
<http://www.tugendhat.eu/>
- **Památník Leoše Janáčka.** Překvapivě konzervativní vybavení má interiér domu ve kterém od roku 1910 až do své smrti roku 1928 bydlel Leoš Janáček. Na dvoře neoklasicistní vily, která byla roku 1908 upravena na varhanickou školu si nechal roku 1910 postavit dům. Budova v secesně laděných formách hostila vybavení ze staršího Janáčkova bytu, které jen příležitostně doplňoval moderními kusy. V domě je dnes Janáčkovo muzeum expozicí, jejíž součástí je částečná rekonstrukce původního interiéru.
<http://www.mzm.cz/>

Připravované exkurze:

1. **„Nová slovanská metropole“ lázně Luhačovice.** Posilování slovanského národního ducha na konci 19. století v Rakousko-Uhersku přineslo zvýšení národnostně laděných aktivit. Jedním z projevů byla snaha po integraci s dalšími Slovany mimo Monarchii. Místem setkávání a rozvoje slovanského kulturního života se měly stát lázně Luhačovice. Specifického ducha jim vtiskl v letech 1901-1903 architekt Dušan Jurkovič. Inspirován zejména středoevropskými slovanskými uměleckými motivy vytvořil specifickou architekturu, která je jedním z projevů národnostních hnutí, které můžeme sledovat v Maďarsku, Finsku a jinde v Evropě.
www.lazneluhacovice.cz
2. **„Město Tomáše Bati“ Zlín.** Město s továrnou vybudované ve volném vztahu k původnímu městu téměř na zelené louce je jedním z příkladů internacionální architektury, která nese znaky společné pro podobné projekty v Evropě (Krupp v Essenu apod.) a přináší nová řešení, která díky aktivitám firmy byla rozšířena po celém světě. Městu dominuje mrakodrap - administrativní budova firmy Baťa postavená v letech 1937-1938 podle projektu Vladimíra Karfíka. Šestnáctitážová budova konstruovaná na typické baťovské síti 6,15 x 6,15 m byla před válkou nejvyšším objektem v Československu.
www.kr-zlin.cz
3. **Moderní vila za železnou oponou.** Situace v poválečném Československu neumožňovala zdaleka rozvíjet takové stavební aktivity jako v předchozím období. V 50. letech navíc nastoupila doktrína socialistického realismu. Udržet krok se západními architektonickými trendy dokázalo velmi málo projektů. Ojedinělým příkladem je vila cestovatele Miroslava Zikmunda postavená v roce 1953 podle

projektu Zdeňka Plesníka. Vedle architektonických dalších realizací patří k nemnoha, které se dodnes dochovaly v téměř původním stavu.

4. **Rodný dům Josefa Hoffmanna v Brtnici.** Barokní stavba ukrývá modernistický interiér, který zde v roce 1907 vytvořil architekt Josef Hoffmann, když upravoval dům po smrti rodičů pro letní pobyty své rodiny. Výmalba stěn je vzorníkem jeho oblíbených motivů, které známe z dobové dokumentace vzorových pokojů prodejny Wiener Werkstätte. Nábytek po rodičích doplnil moderními kusy a postupně také do Brtnice přenesl své sbírky výšivek, lidového nábytku, hraček a obrazů. Dům se postupně stal pokladnicí jeho ideí a inspirací.
5. **Kubismus v české architektuře. Vila Adolfa Bauera od architekta Josefa Gočára v Libodřicích,** vesnici nedaleko Prahy je pozoruhodnou ukázkou kubistické architektury z let 1912-1914. Existence kubistické architektury je specifická pro české prostředí. Mimo ně se kubismus projevoval pouze v malířství a sochařství. Dům prošel proměnou z budovy obytné na úřední a dnes je zde muzeum, které představuje originální nábytkové a keramické předměty vytvořené v kubistickém stylu.
6. **Nejkrásnější dům. Müllerova vila architekta v Praze** postavená v letech 1928-1930 patří k vrcholným dílům architekta Adolfa Loose, kterého si i sám architekt neobyčejně cenil. Právě zde dokázal nejlépe realizovat svou unikátní myšlenku tzv. Raumplanu, tedy konstruování domu jako jediného kontinuálního prostoru. Kvalita architektonické koncepce a vnitřního, ve značném poměru původního, vybavení je jedinečná.

Konference je určena odborným pracovníkům muzeí, kurátorům, pedagogům a studentům vysokých škol, historikům, designérům, manažerům umění, teoretikům umění, publicistům, novinářům a dalším zájemcům.

Pořádá Moravská galerie v Brně ve spolupráci s ICOM-ICDAD (Mezinárodní rada muzeí – Komise pro užité umění a design) a ICOM-DEMIST (Mezinárodní rada muzeí – Komise pro muzea v historických domech)

Podrobnější informace spolu s přihláškou budou k dispozici na www.moravska-galerie.cz a www.icom-icdad.com

Uspořádání konference umožnila finanční podpora z grantového programu EU Culture 2007–2013 v rámci projektu Architektura a interiérový design ve střední Evropě na počátku 20. století. Josef Hoffmann a Dušan Jurkovič. Jedná se o společný projekt Moravské galerie v Brně, MAK–Rakouského muzea užitého a současného umění ve Vídni, Slovenské národní galerie v Bratislavě a ICOM–ICDAD (Mezinárodní rada muzeí – Komise pro užité umění a design).

Kontaktní adresa:

Mezinárodní symposium
Kateřina Tlachová
Moravská galerie v Brně
Husova 18

662 26 Brno
Tel.: 532 169 128
Fax: 532 169 181
E-mail: katerina.tlachova@moravska-galerie.cz
www.moravska-galerie.cz

Cíle našich exkurzí:

